

O godišnjaku *Scrinia Slavonica*

Godišnjak SCRINIA SLAVONICA objavljuje radove posvećene povijesti Slavonije (u modernom zemljopisnom značenju tog pojma), Srijema i hrvatskog dijela Baranje. Godišnjak nastoji konstituirati regionalnu slavonsku povijest kao mogući okvir sustavnog historiografskog istraživanja. Podjednako je otvoren objavljivanju temeljnih istraživačkih studija, kao i sintetskih ili preglednih radova te manjih cjelina relevantne povijesne građe. Osim toga, određeni prostor u godišnjaku posvećuje se i radovima šire teorijske i metodološke tematike, posebice ako su oni relevantni i primjenjivi u konkretnom regionalnom istraživanju. Napokon, kroz prijevode članaka i prikaze knjiga nastoji se uspostaviti kontinuirano praćenje historiografskih kretanja i zanimljivijih noviteta u zemljama u neposrednom susjedstvu slavonske regije, Mađarskoj, Srbiji (Vojvodini) i Bosni i Hercegovini, jer su ti prostori tijekom minulih stoljeća neprestano bili obuhvaćeni različitim sklopovima uzajamnih veza i suodnosa pa se i interesi i rezultati njihovih modernih historiografija u znatnoj mjeri preklapaju (što ne znači da se i podudaraju), čineći neophodnom komunikaciju i uzajamno poznavanje, a poželjnom i suradnju i argumentirani dijalog.

SCRINIA SLAVONICA, annual review of the Croatian Historical Institute, Department for history of Slavonia, Srijem and Baranja, publishes contributions dealing with the history of North-Eastern Croatia, i.e. of the historical region of Slavonia (in the modern geographical sense of this term), together with Srijem and the Croatian part of Baranja. The review aims at promoting regional history of Slavonia as a meaningful frame for a productive historical research. It is open for publishing both in-depth research contributions and articles of synthesis or recapitulation, as well as editions of relevant source texts in limited selections. Besides that, a part of the review's space is dedicated to works on broader theoretical or methodological issues, primarily those applicable to specific regional research projects. Finally, articles in translation and review articles are intended to help Croatian historians in their continuous following of historiographical developments and interesting events in the countries neighbouring Slavonia, i. e. Hungary, Serbia, and Bosnia-Herzegovina. After all, these countries constitute an area which was encompassed in the course of past centuries by various structures of mutual connection and relationship. This largely common past results naturally in an overlap of interests (while not necessarily in a correspondence of results) of present-day historiographies in Croatia and the neighbouring countries, which in turn requires communication, a sharing of knowledge, cooperation and a well-founded dialogue.

*in cameram nostram intravimus et **scriniis** seu cistis nostris apertis, in quibus instrumenta seu privilegia universorum nobilium et aliorum plurimorum servabantur...*

“(...) ušli smo u svoju komoru te otvorivši svoje **škrinje** ili kovčege, u kojima se čuvaju listine ili povlastice svekolikih plemića i mnogih drugih (...)”

(Tadija Smičiklas, *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae* / *Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije*, sv. 8 (Zagreb, 1910), 111-2, br. 100.)

Navod potječe iz povelje požeškog kaptola od 23. studenog 1305. Povelju je sastavio kaptolski lektor Dimitrije. Sadržaj povelje: kaptol izdaje prijepis svoje listine iz 1256. u vezi s posjedom Ruševa tamošnjim plemićima, sinovima Zgrabovim. Oni su svoj primjerak izvorne listine izgubili u požaru franjevačke crkve sv. Dimitrija u Požegi, u čijoj su ga sakristiji dali čuvati.

Od latinske riječi *scrinium*, u množini *scrinia*, potječe hrvatska riječ *škrinja*. U klasičnoj starini, *scrinium* je bio okrugao kovčežić ili tobolac za knjige, listove, pisma, kadšto i za posudice s miomirisima. Neki jezikoslovci dovode riječ *scrinium* u vezu s glagolom *scribere* ‘pisati’, ali ta se veza ne može smatrati dokazanom. U srednjovjekovnom latinitetu *scrinia* znači ponajprije *arhiv*, spremište pisanih dokumenata. Od tog temeljnog značenja izvode se i neka specifičnija: kraljevska kancelarija, crkvena pismohrana. Ostala izvedena značenja su: riznica, relikvijar... Porodici riječi *scrinia* pripadaju, uz ostale, ovi pojmovi: *scrinialia* ‘ono što se čuva u *škrinji*, tj. dokumenti i pisači pribor’; *scriniarius* ili *curator scriniarum* ‘skrbnik dokumenata, pisar, arhivist’; *scriniipar* ‘obrtnik koji izrađuje *škrinje*, *škrinjar*’. U kasnijim se stoljećima javlja i oblik *scrigna*, čemu odgovara hrvatska *škrinja* i kasnije *škrinja*, sa svim registarskim i regionalnim značenjskim nijansama. U govornom i pisanom jeziku, ta se riječ javlja u stalnim izrazima kao što su “*škrinja od zakona*” (to jest biblijski *kovčeg zavjeta*) ili “*nevjestina škrinja*” (s mirazom), koristi se u prenesenom smislu kao sinonim za blago (“*škrinja srca*”), a nosi i različita ustaljena značenja: spremište za novac i druge dragocjenosti; “*mrtvački odar, sanduk, lijes*”.

(A. Bartal, *Glossarium mediae et infimae latinitatis regni Hungariae* (Leipzig, 1901), 598-599; A. Blaise, *Lexicon latinitatis medii aevi praesertim ad res ecclesiasticas investigandas pertinens* (Turnhout, 1975), 829; A. Ernout i A. Meillet, *Dictionnaire étymologique de la langue latine. Histoire des mots*, 4. izd. (Pariz, 1959), 605; Ch. T. Lewis i Ch. Short, *A Latin dictionary* (Oxford, 1984), 1648; V. Mažuranić, *Prinosi za hrvatski pravno-povjestni rječnik*, 2 sv. (Zagreb, 1975), 2: 1318; *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, sv. 15 (Zagreb, 1956), 328-9, s.v. *skriña*, i sv. 17 (Zagreb, 1959-62), 682, s.v. *škriña*.)

UPUTE SURADNICIMA

Rukopise slati na adresu uredništva na kompjutorskoj disketi i u ispisu na papir. Opseg rukopisa u pravilu ne treba prelaziti 30 strojopisnih kartica. Rukopis mora sadržavati kratak uvodni apstrakt-nacrtak na hrvatskom, oko pet ključnih riječi te sažetak (min. 200 riječi) na engleskom, njemačkom, francuskom ili talijanskom jeziku. (Autor može poslati i sažetak na hrvatskom, u kojem će slučaju prevođenje na sebe preuzeti uredništvo.) Uz rukopis, autor treba priložiti podatke o svojoj akademskoj tituli i zvanju, naziv i adresu ustanove u kojoj je uposlen i telefon za kontakt.

Autori priloga mole se da pri bibliografskom navođenju objavljenih radova, kako u glavnom tekstu tako i u fusnotama, slijede osnovne europske konvencije kao u ovim primjerima:

Georg Heller i Karl Nehring, *Comitatus Sirmiensis* (München, 1973), 11-22.

Ivan Stražemanac, *Povijest franjevačke provincije Bosne Srebrene*, prir. i prev. Stjepan Sršan (Zagreb, 1993), 146-147.

Zlatko Herkov, *Građa za financijsko-pravni rječnik feudalne epohe Hrvatske*, 2 sv. (Zagreb, 1956), 2: 33-44.

Enciklopedija Jugoslavije, 8 sv. (Zagreb, 1955-1971), 5: 191-192, s. v. "Kaptoli" (Josip Buturac).

Igor Karaman, "Historijat slavonskih vlastelinstava do sredine 18. stoljeća", *Arhivski vjesnik* 16 (1973), 123-157.

Erik Fügedi, "Lik i značaj Ivana Kapistranskog", prev. K. Harmath, *Croatica christiana periodica* XI/19 (1987), 131-139.

Raoul Gueze, "Livio Odescalchi ed il Ducato del Sirmio", u: *Venezia, Italia, Ungheria fra Arcadia e Illuminismo*, ur. Béla Köpeczi i Péter Sárközy (Budapest, 1982), 43-50.

Marijana Ban, "Šokadija je u panici i strahu od nestajanja!", *Glas Slavonije* (Osijek), god. 86, br. 27682 (21. 2. 2008), 30.

Odnosno kod ponovnog navođenja:

Heller i Nehring, *Comitatus Sirmiensis*, 7-8.

Stražemanac, *Povijest*, 278-279.

Herkov, *Građa*, 2: 11-12.

Enciklopedija Jugoslavije, 3: 280-281, s. v. "Evljija Čelebi" (Hazim Šabanović).

Karaman, "Historijat", 140.

Fügedi, "Lik i značaj", 135.

Gueze, "Livio Odescalchi", 47.

Ban, "Šokadija", *Glas Slavonije*.

Navođenje nakladnika (knjigâ i zbornikâ radova) nije obvezno, a ako se provodi, treba slijediti ovaj primjer: Neven Budak, *Prva stoljeća Hrvatske* (Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 1994).

Kod citiranja u tekstu, citirane rečenice ili dijelovi rečenica moraju se nalaziti među navodnim znakovima, bez kurziva. U kurzivu se donose samo izrazi na stranim jezicima te stilski istaknute riječi.

U likovnim i grafičkim priložima radova boje ne mogu imati distinktivnu ulogu, nego u tu svrhu treba koristiti različite crno-bijele uzorke. Ako se likovni prilozi dostavljaju u elektroničkom obliku, treba ih priložiti svaki zasebno kao grafičke dokumente, a ne uklopljene u tekst rada.

**Izdanja Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje
Hrvatskog instituta za povijest**

(narudžbe slati na adresu: Hrvatski institut za povijest – Podružnica,
Starčevićeva 8, 35000 Slavonski Brod,
ili telefonom: 035 447 243; 091 726 14 85. Žiro-račun: 2390001-140000096)

Bibliotheca Croatica: Slavonica, Sirmiensa et Baranyensia.

Niz *Studije*

1. Stanko Andrić: *Čudesa svetoga Ivana Kapistrana. Povijesna i tekstualna analiza* (suizdavač: Matica hrvatska Osijek, 1999). 376 str.
ISBN 953-6659-01-8   100,00 kuna
2. Mato Artuković: *Srbi u Hrvatskoj (Khuenovo doba)* (suizdavač: Grafika d.o.o. Osijek, 2001). 376 str.
ISBN 953-6659-09-3   100,00 kuna
3. Nenad Moačanin: *Slavonija i Srijem u razdoblju osmanske vladavine* (2001). 199 str.
ISBN 953-6659-08-5   80,00 kuna
4. Andrija Zirdum: *Počeci naselja i stanovništvo broskog i gradiškog kraja* (2001). 375 str.
ISBN 953-6659-11-5   80,00 kuna
5. Stanko Andrić: *Potonuli svijet. Rasprave o slavonskom i srijemskom srednjovjekovlju* (suizdavač: Grafika d.o.o. Osijek, 2001). 308 str.
ISBN 953-6659-10-7   80,00 kuna
6. Žarko Španiček: *Slavonski pučki proroci i sveci. Studija iz pučke pobožnosti Slavonije* (suizdavač: Grafika d.o.o. Osijek, 2002). 328 str.
ISBN 953-6659-12-3   80,00 kuna
7. Suzana Leček: *Seljačka sloga u Slavoniji, Srijemu i Baranji (1925. - 1941.)* (2005). 310 str.
ISBN 953-6659-21-2   120,00 kuna (tvrdi uvez)

5. Zlata Živaković-Kerže: ***Voda i grad: povijest vodoopskrbe grada Osijeka*** (2007). 200 str.
ISBN: 978-953-6659-28-9 100,00 kuna
6. Stanko Andrić, Vinko Ivić, Stjepan Sršan i Zlata Živaković-Kerže: ***Čepin*** (suizdavač: Općina Čepin, 2009). 334 str.
ISBN 978-953-6659-42-5 250,00 kuna (tvrdi uvez)

Bibliotheca Croatica: Slavonica, Sirmiensa et Baranyensia.

Niz Mala biblioteka

1. Piotr Żurek: ***Poljska i Poljaci u životu Josipa Jurja Strossmayera*** (2008). 213 str.
ISBN 978-953-6659-32-6 70,00 kuna

Bibliotheca Croatica: Slavonica, Sirmiensa et Baranyensia.

Niz Rukopisi

1. Rudolf Horvat: ***Srijem – naselja i stanovništvo***. Prir. Mira Kolar-Dimitrijević i Zlata Živaković-Kerže (2000). 321 str.
ISBN 953-6659-04-2 70,00 kuna

Bibliotheca Croatica: Slavonica, Sirmiensa et Baranyensia.

Niz Pretisci

1. Matija Mesić: ***Hrvati na izmaku srednjega vijeka. Izabrane rasprave***. Prir. Damir Karbić (1996). 432 str.
ISBN 953-97015-0-3 70,00 kuna

Bibliotheca Croatica: Slavonica, Sirmiensa et Baranyensia.

Niz Hrvatski demokratski pokret i Domovinski rat

- 1.-2. Šimun Penava: ***Davor – humani centar svijeta. Progon Hrvata i Muslimana s banjalučkog područja 1995***. Sv. 1-2 (2004). 1111 str.
ISBN 953-6659-15-8 200,00 kuna

3. Davor Marijan: *Bitka za Vukovar* (2004). 337 str.
ISBN 953-6659-18-2 *Rasprodano*
4. Mario Kevo: *Stradalnici Brodsko-posavske županije u Domovinskom ratu* (2006). 271 str.
ISBN: 953-6659-25-5 70,00 kuna
5. Davor Marijan: *Graničari. Prilog za ratni put 108. brigade Zbora narodne garde republike Hrvatske (lipanj 1991. - studeni 1992.)* (2006). 360 str.
ISBN 953-6659-27-1 70,00 kuna (meki uvez)
90,00 kuna (tvrđi uvez)

Bibliotheca Croatica: Slavonica, Sirmiensa et Baranyensia.

Niz Hrvatski demokratski pokret i Domovinski rat - Dokumenti

1. *Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (1990.-1991.)*. Prir. Mate Rupić (suizdavač: Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, Zagreb, 2007). 401 str.
ISBN 978-953-6659-30-2 130,00 kuna (tvrđi uvez)
2. *Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (siječanj-lipanj 1992.)*. Prir. Mate Rupić (suizdavač: Hrvatski memorijalno-dokumentarni centar Domovinskog rata, Zagreb, 2008). 431 str.
ISBN 978-953-7439-12-5 *Rasprodano*
3. *Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (srpanj-prosinac 1992.)*. Prir. Mate Rupić (suizdavač: Hrvatski memorijalno-dokumentarni centar Domovinskog rata, Zagreb, 2009). 485 str.
ISBN 978-953-7439-20-0 156,00 kuna (tvrđi uvez)

Bibliotheca Croatica: Slavonica, Sirmiensa et Baranyensia.

Izvan nizova

1. *Matija Mesić – prvi rektor Sveučilišta u Zagrebu. Zbornik radova sa znanstvenog skupa 6.-9. studenoga 1996.* (suizdavač: Sveučilište u Zagrebu, 1997). 336 str.
ISBN 953-6002-09-4 *Rasprodano*

2. **Vjekoslav Klaić – život i djelo. Zbornik radova sa Znanstvenog skupa o životu i djelu Vjekoslava Klaića u povodu 150. obljetnice rođenja i 70. obljetnice smrti, 1849-1928-1998-1999.** (suizdavač: Sveučilište u Zagrebu, 2000). 496 str.

ISBN 953-6002-20-5

150,00 kuna

Izvan biblioteke

1. Ivan Jelić: **Krvavi bošnjački izbori 22. svibnja 1897.** (1997.) 94 str.

55,00 kuna

2. **Kronika Franjevačkog samostana u Brodu na Savi 1706-1932.** Prir. Josip Barbarić. Sv. 1-4 (suizdavači: Matica hrvatska, Državni arhiv i Franjevački samostan u Slavonskom Brodu, 1996-2003). 465, 453, 485, 452 str.

ISBN 953-96122-7-6

Cijena svake knjige: 150,00

3. **Jaićev zbornik. Zbornik radova sa znanstvenoga skupa o Marijanu Jaiću u Slavonskom Brodu 9. i 10. studenog 1995.** Gl. ur. Stjepan Babić (suizdavači: HAZU, Zagreb, i Franjevački samostan, Slav. Brod, 1998). 264 str.

ISBN 953-154-361-5

100,00 kuna

4. Zlata Živaković-Kerže: **S tradicionalnih na nove puteve. Trgovina, obrt, industrija i bankarske ustanove grada Osijeka na prijelazu stoljeća od godine 1868. do 1918.** (suizdavač: Društvo za hrvatsku povjesnicu Osijek, 1999). 208 str.

ISBN 953-6659-02-6

Rasprodano

5. **Retfala. Prilozi za proučavanje povijesti grada Osijeka.** Ur. Zlata Živaković-Kerže (suizdavači: DVD Retfala i Njemačka narodnosna zajednica, 2000). 111 str.

ISBN 953-6659-06-9

Rasprodano

6. Suzana Leček: **Seljačka obitelj u sjeverozapadnoj Hrvatskoj 1918.-1941.** (suizdavač: Srednja Europa, Zagreb, 2003). 535 str.

ISBN 953-6979-07-1

220,00 kuna

7. ***Spomenica Filipa Potrevice*** (suizdavač: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2004). 521 str.
ISBN 953-175-209-5   120,00 kuna

8. Zlata Živaković-Kerže: ***Osječka sjećanja i svaštice: 20. stoljeće (1. dio)*** (2004). 384 str.
ISBN 953-6659-19-0   *Rasprodano*

9. ***Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.-1946.: dokumenti.*** Prir. Zdravko Dizdar et al. (2005). 345 str.
ISBN: 953-6659-20-4   *Rasprodano*

10. Zlata Živaković-Kerže: ***Židovi u Osijeku (1918. – 1941.)*** (2005). 255 str.
ISBN: 953-6659-22-0   *Rasprodano*

11. Zlata Živaković-Kerže: ***Stradanja i pamćenja. Holokaust u Osijeku i život koji se nastavlja*** (2006). 350 str.
ISBN: 953-6659-24-7   *Rasprodano*

12. ***Velikanovićeve zbornik. Zbornik radova sa znanstvenoga skupa o Ivanu Velikanoviću u Slavonskome Brodu 21. i 22. studenoga 2003.*** Ur. Katica Čorkalo Jemrić (suizdavači: HAZU – Zavod za znanstveni i umjetnički rad, Osijek, i Franjevački samostan, Slav. Brod, 2006). 362 str.
ISBN: 953-6659-26-3   150,00 kuna (tvrdi uvez)

13. ***Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.-1946.: dokumenti. Knjiga 2: Slavonija, Srijem i Baranja.*** Prir. Vladimir Geiger (2006). 713 str.
ISBN: 953-6659-29-8   160,00 kuna (tvrdi uvez)

14. Robert Skenderović, Mario Jareb, Mato Artuković: ***Multiperspektivnost ili relativiziranje: "Dodatak udžbenicima za najnoviju povijest" i istina o Domovinskom ratu*** (2008). 128 str.
ISBN: 978-953-6659-34-0   70,00 kuna

15. Mira Kolar: ***Svilarstvo u Hrvatskoj: od 18. stoljeća do 1945. godine*** (suizdavač: Dom i svijet d.o.o., Zagreb, 2008). 333 str.
ISBN: 978-953-238-023-1   100,00 kuna

16. ***Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.-1946.: dokumenti. Knjiga 3: Zagreb i središnja Hrvatska.*** Prir. Vladimir Geiger et al. (suizdavač: Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 2008). 981 str.
ISBN: 978-953-6659-36-4   170,00 kuna (tvrdi uvez)
17. Miroslav Akmadža: ***Crkva i država: dopisivanje i razgovori između predstavnika Katoličke crkve i komunističke državne vlasti u Jugoslaviji. Sv. 1. (1945.-1952.)*** (suizdavač: Društvo za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije "Tkalčić", Zagreb, 2008). 823 str.
ISBN: 978-953-6729-23-4   300,00 kuna (tvrdi uvez)
18. Marijan Šabić: ***Iz zlatnog Praga: češka književnost i kultura u hrvatskoj književnoj periodici 1835.-1903.*** (suizdavač: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2008). 212 str.
ISBN: 978-953-175-328-9   90,00 kuna
19. Vladimir Geiger: ***Logor Krndija 1945.-1946.*** (suizdavač: Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 2008). 497 str.
ISBN 978-953-6324-67-5

Rasprodano

Scrinia Slavonica. Godišnjak Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje Hrvatskog instituta za povijest.

ISSN 1332-4853.

Sv. 1 (2001). 524 str. *rasprodano*

Sv. 2 (2002). 592 str. *rasprodano*

Sv. 3 (2003). 756 str. 80,00 kuna

Sv. 4 (2004). 608 str. 100,00 kuna

Sv. 5 (2005). 570 str. 100,00 kuna

Sv. 6 (2006). 830 str. 100,00 kuna

Sv. 7 (2007). 542 str. 100,00 kuna

Sv. 8 (2008). 680 str. 100,00 kuna

